

Cangen Llesiant a Gwella
Y Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol
ac Integreiddio
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

5 Awst 2019

03442 640 670

Rydym yn croesawu
galwadau yn Gymraeg

Adeiladau Cambrian
Sqwâr Mount Stuart
Caerdydd CF10 5FL

Cambrian Buildings
Mount Stuart Square
Cardiff CF10 5FL

Annwyl gyfaill,

Mesur perfformiad gwasanaethau cymdeithasol: cod ymarfer

Rwyf yn croesawu'r cyfle i ymateb i'r ymgynghoriad hwn gan ei bod yn hanfodol bod gan Gymru ddata perfformiad cadarn ym maes gwasanaethau cymdeithasol, sy'n cael eu defnyddio i sbarduno gwelliannau ar lefel leol a lefel genedlaethol.

Mae fy swyddfa wedi parhau i dynnu sylw at yr angen am well data i ddangos effeithiolrwydd Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ac i ba raddau mae'n cael ei rhoi ar waith. Mae'n bwysig bod y cyfle hwn i wella'r data sy'n cael eu casglu ar lefel genedlaethol yn cael ei ddefnyddio yn y ffordd fwyaf effeithiol, gan wneud yn siŵr bod llunwyr polisïau yn gallu cael gwell dealltwriaeth o'r hyn sy'n gweithio wrth ddarparu gofal a chymorth, a'r hyn sydd angen rhagor o sylw. Hefyd, rhaid i well data gael eu hategu gan well goruchwyliaeth ar lefel genedlaethol.

Yn fwy diweddar, rwyf wedi codi'r mater penodol o brinder data cenedlaethol ar ddiogelu oedolion y gellir eu dadgyfuno yn ôl oedran.

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Dan y fframwaith perfformiad presennol, mae'n amhosib ateb cwestiynau sylfaenol, fel sawl person dros 60 oed a oedd yn destun ymholiad oedolyn mewn perygl. Er bod y data hyn yn cael eu cadw ar lefel awdurdod lleol efallai, nid ydynt ar gael yn genedlaethol.

Mae data wedi'u ddadgyfuno yn ôl oedran, ar draws yr holl fesurau yn y fframwaith perfformiad, yn hanfodol os yw'r data hyn am sbarduno gwelliannau i bobl hŷn yng Nghymru.

Rwyf hefyd wedi codi pryderon ynglŷn â'r prinder o ddata cenedlaethol sydd ar gael i ddangos tystiolaeth o'r cynnig a'r defnydd o eiriolaeth annibynnol dan Ddeddf 2014. Rhaid cael data ar y cynnig a'r defnydd o bob math o eiriolaeth – o eiriolaeth anffurfiol sy'n cael ei darparu gan aelod o'r teulu neu ffrind i fathau anstatudol o eiriolaeth annibynnol fel yr hyn sy'n cael ei ddarparu gan asiantaeth trydydd sector. Ar ben hynny, rhaid cael data sy'n cofnodi'r cynnig a'r defnydd o eiriolaeth annibynnol statudol ('eiriolaeth sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith') i wneud yn siŵr bod hawliau pobl yn cael eu cynnal.

Er na fydd gan bawb hawl i eiriolaeth annibynnol statudol dan Ddeddf 2014 (Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol), lle mae dyletswyddau cyfreithiol yn bodoli mae'n hanfodol bod data ar gael i ddangos tystiolaeth bod hawliau'n cael eu cynnal. Dan y fframwaith perfformiad presennol, mae'n amhosib ateb cwestiynau sylfaenol fel sawl person dros 60 oed a oedd â hawl i Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol dan y Ddeddf a gafodd gynnig mewn gwirionedd.

Mae hyn yn destun pryder penodol i bobl hŷn sy'n fwy agored i niwed oherwydd eu sefyllfa. O ganlyniad, roedd fy adroddiad, Sicrhau Lleisiau i Bobl Hŷn, yn tynnu sylw at y cynnydd yn yr angen am eiriolaeth annibynnol i bobl hŷn sy'n byw mewn cartref gofal a phobl hŷn sy'n aros i gael eu rhyddhau o'r ysbyty, er mwyn gwneud yn siŵr eu bod yn gallu cyfrannu at benderfyniadau sy'n cael eu gwneud amdanynt a bod eu hawliau'n cael eu cynnal yn llawn. Nid wyf yn credu bod y mesurau data newydd arfaethedig ar gyfer eiriolaeth ac eiriolaeth annibynnol sydd yn y cod ymarfer drafft yn mynd yn ddigon pell i wneud yn siŵr bod data'n

cael eu casglu ar y cynnig a'r defnydd o Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol statudol mewn cysylltiad â rhyddhau o'r ysbyty, er enghraifft.

Rwy'n falch o weld bod y cod ymarfer newydd arfaethedig yn mynd rywfaint o'r ffordd i fynd i'r afael â'r bwch data mewn cysylltiad ag eiriolaeth, ac eiriolaeth annibynnol statudol ac anstatudol. Serch hynny, rhaid gwneud rhagor o waith os ydym am gasglu data mewn ffordd briodol yn y maes hwn. Rwyf wedi darparu sylwebaeth fanwl ar y mesurau newydd arfaethedig yn Atodiad 1.

Er nad yw mathau eraill o eiriolaeth annibynnol statudol yn perthyn i gylch gwaith Deddf 2014, mae'r prinder o ddata cenedlaethol ar y cynnig a'r defnydd o Eiriolaeth Galluedd Meddyliol Annibynnol yn dal yn broblem. Mae gan fynediad at Eiriolwr Galluedd Meddyliol Annibynnol berthnasedd clir i berfformiad gwasanaethau cymdeithasol, yn enwedig i bobl nad oes ganddynt y gallu i wneud penderfyniadau am symud i ofal preswyl neu mewn cyd-destun diogelu. Felly mae'n bwysig bod hyn yn cael sylw hefyd.

Byddaf yn cyhoeddi fy adroddiad Cyflwr y Genedl yn nes ymlaen eleni, a fydd yn darparu trosolwg cynhwysfawr o'r profiad o dyfu'n hŷn yng Nghymru. Bydd yr adroddiad hwn yn darparu dadansoddiad o'r data mewn cysylltiad â phobl hŷn a'u bywydau, ac yn nodi meysydd lle mae prinder data.

Felly, byddaf yn parhau i fonitro effeithiolrwydd y data sy'n cael eu casglu ledled Cymru, gan wneud yn siŵr bod hawliau pobl hŷn yn cael eu cynnal.

Yn gywir,

Heléna Herklots CBE

Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru

Atodiad 1 – Sylwebaeth Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru ar y Canllawiau Technegol drafft

Ar hyn o bryd, nid yw'r Canllawiau Technegol drafft yn cyfeirio at yr angen am ddata wedi'u dadgyfuno yn ôl oedran. Felly, yn Adran 2 dan yr adran ar 'Egwyddorion Cyffredinol Mesur Perfformiad', dylid cyfeirio at bwysigrwydd cofnodi oedran person er mwyn i'r data sy'n cael eu hadrodd yn genedlaethol allu cael eu dadgyfuno yn ôl oedran. Heb ddata sydd wedi'u dadgyfuno yn ôl oedran, mae'n amhosib ateb cwestiynau pwysig, fel sawl person dros 60 oed sydd wedi cael eu hadrodd i'r awdurdod lleol fel 'oedolion mewn perygl' posib.

Dyma'r sylwebaeth ar y metrigau arfaethedig yn Adran 5:

5.1 Rhestr o Fetrigau arfaethedig – Oedolion

1. Gwybodaeth, Cyngor a Chynhorthwy (Atgyfeiriadau)		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
AD/001	Cyfanswm y cysylltiadau i'r gwasanaeth IAA a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn	Mae'r metrig hwn yn galluogi awdurdod lleol i gipio gwybodaeth am alw. Mae'n mesur y rhai sy'n dod trwy'r drws ffrynt. Mae hyn yn bwysig gan ei fod yn galluogi sefydliadau i ganfod a darparu adnoddau ar gyfer yr elfen honno o'r gwasanaeth yn effeithiol.
AD/002a	O'r rheini: y nifer a gafodd eu helpu trwy ddarparu gwybodaeth yn unig	Mae'r gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy (IAA) yn hollbwysig i lwyddiant y pontio i'r system gofal a chymorth o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru). Mae'r metrig hwn yn edrych ar y bobl sy'n cysylltu â'r gwasanaeth IAA, a sut cawsant eu helpu (a oedd angen asesiad ai peidio). <u>Mae dyletswydd i ystyried angen person am eiriolaeth yn ystod cyswllt â gwasanaeth Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth (IAA). I rai, bydd hyn yn arwain at gael cynnig Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol. Rhaid cael data i ddeall y galw ac a yw'r ddyletswydd hon yn cael ei chyflawni.</u>
AD/002b	y nifer lle darparwyd cyngor a chynhorthwy	
AD/002c	y nifer a gafodd eu sgrinio allan gan eu bod yn anghymwys ar gyfer IAA • <u>nifer y bobl a gafodd gymorth gan eiriolwr anffurfiol fel aelod o'r teulu neu ffrind]</u>	

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>nifer y bobl a gafodd eiriolaeth annibynnol (fel elusen)</u> • <u>nifer y bobl a gafodd Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol fel rhan o wasanaeth Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth (eiriolaeth annibynnol statudol / eiriolaeth a ddarperir trwy gyfraith dan Ddeddf 2014)</u> 	<p><u>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Rhan 10 y Cod Ymarfer (Eiriolaeth) Paragraffau 40 - 42 yn nodi:</u></p> <p><u>40. Gwybodaeth, Cyngor a Chynhorthwy – dylai pawb gael mynediad at wybodaeth, cyngor a chynhorthwy ar sut i ddiwallu eu hanghenion gofal a chymorth. Cyn cysylltu â'r awdurdod lleol, mae'n bosibl y bydd angen eiriolaeth ar rai unigolion i'w helpu i ddod o hyd i'r wybodaeth a'r cyngor perthnasol. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol ystyried anghenion o'r fath wrth sicrhau bod y gwasanaeth gwybodaeth a chyngor yn hygyrch a bod y cymorth priodol ar gael.</u></p> <p><u>41. Mae'n rhaid sicrhau bod modd nodi anghenion eiriolaeth unigolion pan gysylltir â nhw am y tro cyntaf. Bydd yr unigolion eu hunain neu'r rhai sy'n agos atynt yn nodi'r angen hwn yn aml, ond mae'n rhaid i staff fod â'r sgiliau priodol i adnabod unigolion y mae angen eiriolwr arnynt.</u></p> <p><u>42. Mae eiriolaeth anffurfiol, eiriolaeth gyfunol, eiriolaeth cymheiriaid, eiriolaeth dinesydd ac eiriolaeth wirfoddol annibynnol yn ffynonellau cymorth eiriolaeth da ar gyfer unigolion, gan eu galluogi i ymgysylltu, deall a chymryd rhan yn natblygiad eu canlyniadau Llesiant. Fodd bynnag, ni fydd y cymorth hwn ar gael bob amser, a bydd angen eiriolaeth ffurfiol neu eiriolaeth broffesiynol annibynnol ar adegau.</u></p>
--	---	---

AD/003	Nifer y cysylltiadau (AD/002a+b) i'r gwasanaeth IAA a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn lle gwnaed penderfyniad erbyn diwedd y diwrnod gwaith nesaf.	Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 2 (Swyddogaethau Cyffredinol) Paragraff 335 yn nodi, <i>Rhaid i'r gwasanaeth (IAA) ddarparu mynediad at wybodaeth, cyngor a chynhorthwy perthnasol, priodol ac amserol o safon uchel.</i>
AD/004a AD/004b	Nifer y cysylltiadau a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn (AD/001) a dderbyniwyd gan Aelod o'ch teulu neu chi'ch hun Ffrind neu gymydog	Mae gwybod pwy sy'n cysylltu â'r gwasanaeth IAA yn helpu sefydliadau i nodi sut mae pobl yn cael mynediad at y gwasanaeth IAA. Mae gwaith gydag asiantaethau partner i nodi'r galw a llwybrau i wasanaethau IAA gofal cymdeithasol yn darparu ar gyfer gwell gwaith cynllunio a chanfod a darparu

AD/004c AD/004d AD/004e AD/004f AD/004g AD/004h AD/004i AD/004j AD/004k	Iechyd Addysg Yr Heddlu Y Gwasanaeth Prawf Tai Gwasanaeth Ymyrraeth Gynnar / Atal Sefydliad trydydd sector Mewnol (Gweithiwr Cymdeithasol, tîm arall) Arall	adnoddau rhwng sefydliadau i sicrhau bod y bobl iawn yn cael y gwasanaeth iawn ar yr amser iawn.
AD/005	Nifer y cysylltiadau i'r gwasanaeth IAA a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn lle'r oedd Cyngor a Chynhorthwy wedi'u darparu yn ystod y 12 mis blaenorol	Gall fod sawl rheswm dros gysylltu â'r gwasanaeth IAA dro ar ôl tro. Gallai fod bod anghenion person wedi cynyddu, bod eu hanghenion yn wahanol neu nad oeddent yn fodlon â'r cyngor neu'n cynhorthwy a gawsant yn y lle cyntaf. Mae'r gwasanaeth IAA yn cael ei ystyried fel gwasanaeth ataliol ynddo'i hun. Dylai niferoedd uchel o gysylltiadau ailadroddol beri i sefydliad ymchwilio ymhellach gan y gallai awgrymu gwasanaeth nad oedd yn gallu darparu ymyrraeth gynnar ac atal o safon uchel yn y pwynt cyswllt cyntaf. <u>Gallai hyn fod yn gamarweiniol oherwydd yn aml, ni fydd pobl yn dychwelyd os ydynt wedi cael gwasanaeth o ansawdd gwael y tro cyntaf.</u>
2. Aseidiadau		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?

AD/006	Cyfanswm yr asesiadau a gwblhawyd gan y gwasanaeth IAA yn ystod y flwyddyn (= AD/002b)	<p>Mae nifer y bobl a oedd angen neu a ofynnodd am asesiad o gymhwysedd ar gyfer gofal a chymorth yn ystod y flwyddyn yn rhoi syniad o anghenion gofal cymdeithasol cyffredinol y boblogaeth mewn ffordd gymesur, o'u normaleiddio fel cyfradd i bob 10,000 o gyfanswm y boblogaeth.</p> <p>Mae olrhain y wybodaeth hon yn ein galluogi i weld a yw'r</p>
--------	---	---

		galw am wasanaethau gofal cymdeithasol yn cynyddu.
AD/007a	O'r rheini, y nifer lle: Roedd angen asesiad mwy cynhwysfawr (a all gynnwys asesiadau mwy arbenigol)	Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 3 (Asesu anghenion unigolion) Paragraff 116 yn nodi, Rhaid i awdurdod lleol gofnodi canlyniad yr asesiad ac unrhyw gyngor neu arweiniad a roddwyd ar yr offeryn asesu a chymhwysra. Ym mhob achos, rhaid i'r cofnod o'r asesiad gynnwys esboniad o sut bydd y camau gweithredu a argymhellir yn helpu i sicrhau'r canlyniad a nodwyd neu'n diwallu'r anghenion a nodwyd yn yr asesiad.
AD/007b	Diwallwyd anghenion trwy ddarparu IAA	Mae deall sut mae unigolion yn cael eu helpu yn ystod y broses asesu yn allweddol i ddealltwriaeth awdurdodau lleol o sut mae eu gweithrediadau asesu yn gweithio. Bydd cymhariaeth ar draws Cymru yn dangos unrhyw wahaniaethau yng nghanlyniad yr asesiad ymysg y 22 awdurdod lleol, gan gynnwys y defnydd o wasanaethau ataliol a sut mae awdurdodau lleol yn defnyddio asedau cymunedol i gyflawni canlyniadau pobl sydd eisieu help a chymorth gan y gwasanaeth IAA.
AD/007c	Diwallwyd anghenion trwy ddarparu gwasanaethau ataliol	
AD/007d	Diwallwyd anghenion, yn gyfan gwbl neu'n rhannol, gan yr unigolyn neu'r teulu ei hun (gyda neu heb help eraill)	
AD/007e	Cyfrannodd materion eraill at gyflawni'r canlyniadau personol, neu diwallwyd anghenion fel arall	
AD/007f	Roedd anghenion ond yn gallu cael eu diwallu trwy gynllun gofal a chymorth	
AD/007g	Roedd y broses amddiffyn oedolion wedi cychwyn	
AD/008a	Nifer yr asesiadau a gwblhawyd (AD/006) yn ystod y flwyddyn lle: Roedd tystiolaeth o gynnig gweithredol y Gymraeg	Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 3 (Asesu anghenion unigolion) Paragraff 52 yn nodi, Rhaid i'r broses asesu gydnabod y cysyniad o anghenion iaith a dylai ymarferwyr sicrhau bod yr egwyddor cynnig gweithredol yn rhan annatod o ymarfer. Mae hyn yn golygu y dylai awdurdod lleol fod yn rhagweithiol a dylid holi'r unigolyn pa iaith fyddai'n well ganddo ei defnyddio ar ddechrau'r broses.
AD/008b	Cynhaliwyd yr asesiad gan ddefnyddio'r iaith a ffefrir	Mae'r cynnig gweithredol yn sicrhau bod yr unigolyn yn rhan

		annatod o'r broses. Dylai'r cysyniad o gynnig gweithredol y Gymraeg gael ei ddefnyddio i sicrhau bod anghenion cyfathrebu unigolion nad Cymraeg na Saesneg yw eu hiaith gyntaf yn cael eu hystyried yn gyfartal.
AD/009a AD/009b AD/009c AD/009d	<p>Nifer yr asesiadau (AD/006) a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn:</p> <p>Lle mae tystiolaeth o gynnig eiriolaeth</p> <p>Lle gofynnodd yr unigolyn neu'r teulu am eiriolwr</p> <p>Lle ystyriodd gweithiwr proffesiynol fod eiriolaeth yn angenrheidiol i gynrychioli dymuniadau a theimladau'r unigolyn yn effeithiol</p> <p>Lle'r oedd darparu eiriolwr yn angenrheidiol o dan y gyfraith</p> <p><u>Mae angen gwahaniaethu fan hyn rhwng 'eiriolaeth' anffurfiol a allai gael ei darparu gan aelod o'r teulu neu ffrind, ac 'eiriolaeth annibynnol' sy'n cael ei darparu gan eiriolwr proffesiynol wedi'i hyfforddi.</u></p> <p><u>Dylid gwahaniaethu hefyd rhwng 'eiriolaeth annibynnol' ac 'eiriolaeth annibynnol statudol / eiriolaeth annibynnol sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith' oherwydd nid ydynt yr un peth yn union.</u></p> <p><u>Golygiadau a awgrymir:</u></p> <p><u>Nifer yr asesiadau (AD/006) a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:</u></p> <p><u>Lle roedd eiriolwr anffurfiol wedi cymryd rhan yn y broses asesu</u></p> <p><u>Lle roedd yr unigolyn neu'r teulu wedi gofyn am eiriolwr</u></p>	<p>Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 10 (Eiriolaeth) Paragraff 18 yn nodi, <i>Mae'n rhaid i'r broses sicrhau bod pobl yn cael eu grymuso i fynegi eu hanghenion a'u bod yn gallu cyfrannu'n llawn fel partneriaid cyfartal. Mae'n rhaid i hyn gynnwys galluogi unigolyn i nodi ei fod eisiau cymorth gan rywun arall wrth bwysu a mesur ei opsiynau a gwneud penderfyniadau am ei ganlyniadau llesiant.</i></p> <p><u>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Rhan 10 y Cod Ymarfer (Eiriolaeth) Paragraffau 47 - 48 yn nodi:</u></p> <p><u>47. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol drefnu eiriolwr proffesiynol annibynnol ar gyfer person nad yw'n gallu goresgyn y rhwystr(au) i gymryd rhan yn llawn yn y prosesau asesu, cynllunio gofal a chymorth, adolygu a diogelu heb gael cymorth gan unigolyn priodol, ond nad oes unigolyn priodol ar gael.</u></p> <p><u>48. Mae cyfranogi yn golygu bod unigolion yn gallu mynegi eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau neu fod eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau yn cael eu cynrychioli a'u hystyried; eu bod yn deall eu hawliau a'u hawloqaethau; y broses o wneud penderfyniadau; beth sy'n bwysiq iddynt; y canlyniadau llesiant personol y maent am eu sicrhau; y rhwystrau i sicrhau'r</u></p>

	<p><u>annibynnol</u> <u>Lle roedd gweithwyr proffesiynol wedi pennu bod math o eiriolaeth yn angenrheidiol er mwyn cynrychioli dymuniadau a theimladau'r unigolyn yn effeithiol</u> <u>Y math o eiriolaeth a ddefnyddiwyd yn AD/009c</u> <u>Lle roedd eiriolaeth annibynnol statudol / eiriolaeth a oedd yn ofynnol yn ôl y gyfraith wedi bod yn rhan o'r broses asesu</u> <u>Y math o eiriolaeth sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith a ddefnyddiwyd yn AD/009d (Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol dan Ddeddf 2014, Eiriolaeth Galluedd Meddyliol Annibynnol dan Ddeddf 2005 ac ati)</u></p>	<p><u>canlyniadau hynny, a'r opsiynau a'r dewisiadau sydd ar gael iddynt.</u></p> <p>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 3 (Asesu anghenion unigolion) Paragraff 53 yn nodi, Rhaid i awdurdod lleol sicrhau bod yr holl drefniadau asesu lleol ac arbenigol yn cydymffurfio â'r gofynion hollgyffredinol yn adrannau 6 a 7 o'r Ddeddf (gweler y cod ar gyfer rhan 2) a rhaid iddo ystyried yr egwyddorion canlynol hefyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>darparu gwybodaeth am gael cymorth eiriolwr lle mae angen er mwyn galluogi'r unigolyn i fod yn bartner cyfartal yn y broses.</i>
AD/010	<p>Nifer yr asesiadau lle darparwyd eiriolwr</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Y math o eiriolaeth a ddarperir:</u> • <u>Eiriolaeth anffurfiol (er enghraifft wedi'i darparu gan aelod o'r teulu neu ffrind)</u> • <u>Eiriolaeth annibynnol (er enghraifft wedi'i darparu gan eiriolwr wedi'i hyfforddi)</u> • <u>Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol (eiriolaeth statudol sy'n ofynnol dan Ddeddf 2014)</u> • <u>Eiriolaeth Galluedd Meddyliol Annibynnol (eiriolaeth statudol sy'n ofynnol dan Ddeddf 2005)</u> • <u>Eiriolaeth Iechyd Meddwl Annibynnol (eiriolaeth statudol sy'n ofynnol dan Mesur 2010)</u> 	<p>Mae'r metrig yn galluogi awdurdodau lleol i asesu'r defnydd o wasanaethau eiriolaeth yn eu hawdurdodau lleol, gan alluogi gwell cynllunio a chomisiynu i'r dyfodol. Ar lefel genedlaethol, byddai'r metrig hwn yn dangos unrhyw wahaniaethau yn y defnydd o wasanaethau eiriolaeth ledled Cymru o'i gymharu ag AD/010.</p> <p><u>Rhaid i'r metrig hwn ddangos hefyd a yw'r ddyletswydd i ystyried angen person am eiriolaeth yn ystod yr asesiad yn cael ei chyflawni a bod y ddyletswydd i gynnig Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol i'r rheini sydd ei hangen, ac nad oes ganddynt unrhyw un priodol i eirioli drostynt, yn cael ei chyflawni.</u></p> <p><u>Efallai y bydd gan berson nad oes ganddo'r gallu i wneud rhai penderfyniadau hawl i gael cymorth Eiriolwr Annibynnol ym maes Galluedd Meddyliol yn ystod yr asesiad hefyd. Dylid cofnodi tystiolaeth o'r hawl hon hefyd – yn enwedig os mai bwriad y metrig hwn yw dylanwadu ar y broses gynllunio a chomisiynu.</u></p>

AD/011	Nifer yr asesiadau y gofynnodd yr unigolyn neu ei deulu amdanynt yn ystod y flwyddyn lle'r oedd asesiad blaenorol wedi'i gwblhau yn ystod y 12 mis blaenorol	Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 3 (Asesu anghenion unigolion) Paragraff 97 yn nodi, <i>Pan fo canlyniadau personol wedi newid, neu anghenion neu amgylchiadau'r unigolyn neu'r teulu wedi newid, rhaid i awdurdod lleol gydsynio â cheisiadau i adolygu asesiadau. Rhaid i'r cais hwn gael ei wneud gan yr unigolyn ei hun, gan bobl â chyfrifoldeb rhiant am blentyn, gan bobl â hawliau cyfreithiol i weithredu ar ran yr unigolyn, neu gan rywun y mae'r unigolyn wedi'i enwi fel ei eiriolwr ar gyfer y broses asesu.</i>
AD/012a AD/012b AD/012c AD/012d AD/012e AD/012f AD/012g	O'r rheini, y nifer lle: Nad oedd unrhyw gostau cymwys i'w talu (NFA) Diwallwyd anghenion trwy ddarparu IAA Diwallwyd anghenion trwy ddarparu gwasanaethau ataliol Diwallwyd anghenion, yn gyfan gwbl neu'n rhannol, gan yr unigolyn neu'r teulu ei hun (gyda neu heb help eraill) Cyfrannodd materion eraill at gyflawni'r canlyniadau personol, neu diwallwyd anghenion fel arall Roedd anghenion ond yn gallu cael eu diwallu trwy gynllun gofal a chymorth Roedd y broses amddiffyn oedolion wedi cychwyn	Mae ymyrraeth gynnar ac atal yn egwyddor allweddol yn Neddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae'r gallu i wasanaethau cymdeithasol ddarparu'r gwasanaeth iawn i'r bobl iawn ar yr amser iawn yn hollbwysig i sicrhau nad yw anghenion yn mynd heb eu diwallu yn y pwynt cyswllt cyntaf, gan gynyddu'r risg o anghenion yn mynd heb eu diwallu neu'n cynyddu ymhellach. Gall nifer fawr o ailasesiadau ddangos bod y gwasanaeth angen archwiliad beirniadol pellach i sicrhau ei fod yn gallu ymateb i anghenion yn y pwynt cyswllt cyntaf.
3. Ymyrraeth Gynnar ac Atal		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
AD/013	Cyfanswm y pecynnau ail-alluogi a gynigiwyd yn ystod y flwyddyn	Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 2 (Swyddogaethau Cyffredinol)

		<p>Paragraff 182 yn nodi, <i>Mae ail-alluogi yn gallu bod yn elfen allweddol o wasanaethau ataliol. Mae mynediad amserol, uniongyrchol at wasanaethau ail-alluogi a dargedir yn helpu pobl, gan gynnwys plant, i gynnal eu gallu dros dymor hir.</i></p> <p>Diben gwasanaethau ataliol yw galluogi pobl i wneud pethau drostynt eu hunain fel y gallant gynnal y gallu hwn dros yr hirdymor, gan negyddu neu ohirio cyfraniad gofal cymdeithasol yn y dyfodol. Mae ail-alluogi llwyddiannus yn lliniaru'r angen am gyfraniad costus iechyd a gofal cymdeithasol ac yn darparu gwell canlyniad ar gyfer y defnyddiwr gwasanaethau.</p> <p>Mae'r metrig hwn yn cael ei ddefnyddio mewn cydweithrediad ag AD/016-AD/017 i ddeall y swyddogaeth hon yn well.</p>
AD/014	Cyfanswm y pecynnau ail-alluogi a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn	<p>Mae cyfran y rhai a gafodd gynnig ail-alluogi sy'n cwblhau'r pecyn cymorth a gynigiwyd yn rhoi syniad i ni o iechyd y broses. Dylai'r ffaith bod cyfradd uchel o bobl yn gadael annog awdurdodau lleol i ymchwilio ymhellach.</p>
	<u>Hyd pecynnau ail-alluogi ar gyfartaledd</u>	<p><u>Mae gan bobl hawl i gael pecyn ail-alluogi am ddim am 8 wythnos. Dylid monitro hyd a lled y cynnig hwn a'r defnydd ohono i wneud yn siŵr bod y broses yn gweithio'n effeithiol ac yn gyson ledled Cymru. Mae hefyd yn bwysig gwneud yn siŵr, os oes gan bobl hawl i becyn ail-alluogi am ddim am 8 wythnos, bod yr hawl honno'n cael ei chynnal.</u></p> <p><u>Mae enghreifftiau o bobl yn cael cynnig o gyfnod ail-alluogi byrrach ond pecyn gofal a chymorth hirach - byddai hynny'n awgrymu nad yw bwriad y Ddeddf yn cael ei chynnal yn</u></p>

briodol. Bwriad ail-alluogi yw caniatáu i bobl ailennill (neu ennill) lefel o annibyniaeth cyn cael asesiad gofal a chymorth - bwriad hynny yw adsefydlu person er mwyn lleihau'r angen sydd arnynt am ofal a chymorth cymaint â phosibl. Felly, lle mae ail-alluogi am ddim yn cael ei gynnig am gyfnodau byr yn rheolaidd, gallai hyn awgrymu nad yw bwriad ail-alluogi dan y Ddeddf yn cael ei gyflawni.

Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Rhan 10 y Cod Ymarfer (Swyddogaethau Cyffredinol) Paragraffau 182 - 183 yn nodi:

182. Mae ail-alluogi yn gallu bod yn elfen allweddol o wasanaethau ataliol. Mae mynediad amserol, uniongyrchol at wasanaethau ail-alluogi a dargedir yn helpu pobl, gan gynnwys plant, i gynnal eu gallu dros dymor hir.

183. Ystyr ail-alluogi yw helpu pobl i wneud pethau drostynt eu hunain (yn wahanol i'r modelau gwasanaeth traddodiadol lle mae'r gofalwr yn gwneud popeth) er mwyn gwella eu gallu i fyw bywyd mor annibynnol â phosibl gyda lefel briodol o gymorth. Bwriad cyffredinol ailalluogi yw galluogi person i adennill y sgiliau a'r medrau a oedd ganddo yn flaenorol er mwyn iddo fod mor annibynnol â phosibl. Mae hwn yn ddull personol sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau lle mae'r person sy'n defnyddio'r gwasanaeth yn gosod ei amcanion ei hun ac yn cael cymorth gan dîm ailalluogi i'w cyflawni dros gyfnod cyfyngedig. Mae'n cefnogi anghenion corfforol, synhwyraidd, cymdeithasol ac emosiynol ac yn ceisio lleihau'r angen am gymorth parhaus ar ôl ailalluogi. Mae ailalluogi yn ceisio gwella sgiliau a gwydnwch unigolyn yn ei sefyllfa benodol.

		<u>Bwriad cyffredinol ail-alluogi yw adfer person a'i ail-alluogi i feddu ar y sgiliau a'r galluoedd oedd ganddo o'r blaen er mwyn bod mor annibynnol â phosibl unwaith eto. Mae'n ddull personol sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, lle mae'r person sy'n defnyddio'r gwasanaeth yn gosod ei nodau ei hun ac yn cael ei gefnogi gan dîm ail-alluogi i'w cyflawni dros gyfnod cyfyngedig. Mae'n cefnogi anghenion corfforol, synhwyrdd, cymdeithasol ac emosiynol person ac yn anelu at leihau neu ddileu'r angen am gymorth parhaus ar ôl ail-alluogi. Mae ail-alluogi yn ceisio gwella sgiliau a chadernid unigolyn yng nghyswllt ei sefyllfa benodol.</u>
AD/015a AD/015b AD/015c	O'r rheini, y nifer a: Leihaodd yr angen am gymorth Cynhaliwyd yr angen am yr un lefel o gymorth Lliniarodd yr angen am gymorth	Y tu allan i ganlyniadau personol, mae lefel y cymorth sydd ei angen ar berson yn darparu mesuriad eang o lwyddiant gwasanaethau ail-alluogi. Dylai cyfran uchel o oedolion sy'n cwblhau ail-alluogi gyda'r angen am ofal a chymorth wedi'i gynnal (neu ei gynyddu) ysgogi ymchwiliad pellach gan awdurdodau lleol.
	Cyfanswm yr asesiadau a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn lle:	Mae'r metrig hwn yn ein galluogi i gael gwell darlun o'r angen y gellir ei ddiwallu trwy ddefnyddio gwasanaethau ataliol sy'n

AD/016a	Darparwyd gwasanaeth a ddarperir neu a gomisiynir yn fewnol i atal yr angen rhag cynyddu	galluogi Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol i fesur y rhai sydd ar yr ymylon o ran angen gofal a chymorth.
AD/016b	Atgyfeiriwyd yr unigolyn at wasanaethau ataliol	
AD/017	Cyfanswm yr asesiadau therapi galwedigaethol a gwblhawyd	Mae Adran 34 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn rhoi enghreifftiau o sut gall awdurdodau lleol ddiwallu anghenion a nodir trwy asesiad. Mae therapi galwedigaethol yn enghraifft y cyfeirir yn benodol ati yn y Ddeddf.
AD/018a	O'r rheini, y nifer:	Mae'r metrig hwn yn galluogi awdurdodau lleol i bennu nifer yr unigolion a gynorthwywyd trwy ddarparu therapi galwedigaethol fel gwasanaeth ataliol a faint a dderbyniodd therapi galwedigaethol fel rhan o'u cynllun gofal a chymorth.
AD/018b	Â chynllun gofal a chymorth cyfredol ar waith Lle nad oes cynllun gofal a chymorth cyfredol ar waith	
4. Cynlluniau		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
AD/019	Nifer yr oedolion â chynlluniau gofal a chymorth ar 31 Mawrth	Mae'r metrig hwn yn ein galluogi i gael darlun o'r angen am ofal a chymorth ar gyfer oedolion ledled Cymru. Dros amser, bydd yn pennu a oes angen gofal a chymorth ar gyfran fwy neu lai o bobl. Bydd hefyd yn galluogi awdurdodau lleol i gymharu lefel yr angen yn eu hardal â'r lefel mewn ardaloedd eraill yng Nghymru (bydd data'n cael ei normaleiddio i gyfraddau i bob 10,000 er mwyn hwyluso'r cymharu). Gall data ar yr anghenion gofal a chymorth fesul ardal gael ei ddefnyddio mewn cydweithrediad â setiau data eraill i bennu llesiant y genedl.
AD/020	Cyfanswm yr oedolion ag anghenion gofal a chymorth cymwys a gefnogir gyda Thaliadau Uniongyrchol ar 31 Mawrth	Un egwyddor sylfaenol sy'n sail i'r gwaith o baratoi a darparu cynlluniau gofal a chymorth yw y dylai fod gan Unigolion yr

		<p>opsiwn o dderbyn taliadau uniongyrchol i ddiwallu eu hanghenion gofal a chymorth. Mae hwn yn fecanwaith pwysig lle gall unigolion neu deuluoedd ymarfer llais, dewis a rheolaeth. Mae gan awdurdodau lleol bwerau i ddarparu taliadau uniongyrchol o dan adran 51 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, a gallant fod ar gyfer rhai neu bob un o'r anghenion gofal a chymorth sydd wedi'u nodi. Gall taliad uniongyrchol gynnwys mecanwaith arloesol neu unigryw i gyflawni canlyniadau llesiant yr unigolyn, a dim ond lle mae hi'n glir na fyddai'n cyflawni'r canlyniadau gofynnol y gellir ei wrthod.</p> <p>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 4 (Diwallu Anghenion) Paragraff 136 yn nodi, Rhaid i awdurdodau lleol hyrwyddo hunanreolaeth a cheisio gwella annibyniaeth trwy alluogi pobl i wneud cyfraniad gweithredol at y broses o lywio eu gofal a'u cymorth. Wrth ddatblygu a darparu taliad uniongyrchol, rhaid i awdurdod lleol annog a helpu pobl i bennu eu canlyniadau personol eu hunain a'r gofal a'r cymorth sy'n ofynnol er mwyn cyflawni'r rhain, gan ystyried eu rhwydweithiau cymorth presennol. Rhaid i bobl gael eu hannog i ddod o hyd i ffyrdd creadigol, hyblyg ac arloesol i gyflawni eu canlyniadau personol.</p>
--	--	---

	<p><u>Nifer y cynlluniau gofal a chymorth a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Lle roedd eiriolwr anffurfiol wedi cymryd rhan yn y broses asesu</u> • <u>Lle roedd yr unigolyn neu'r teulu wedi gofyn am eiriolwr annibynnol</u> • <u>Lle roedd gweithwyr proffesiynol wedi pennu bod math o eiriolaeth yn angenrheidiol er mwyn cynrychioli dymuniadau a theimladau'r unigolyn yn effeithiol</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Y math o eiriolaeth a ddefnyddiwyd yn y metrig uchod</u> • <u>Lle roedd eiriolaeth annibynnol statudol / eiriolaeth a oedd yn ofynnol yn ôl y gyfraith wedi bod yn rhan o'r broses asesu</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Y math o eiriolaeth sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith a ddefnyddiwyd yn y metrig uchod (Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol dan Ddeddf 2014, Eiriolaeth Galluedd Meddyliol Annibynnol dan Ddeddf 2005 ac ati)</u> 	<p><u>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Rhan 10 y Cod Ymarfer (Eiriolaeth) yn nodi:</u></p> <p><u>47. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol drefnu eiriolwr proffesiynol annibynnol ar gyfer person nad yw'n gallu goresgyn y rhwystr(au) i gymryd rhan yn llawn yn y prosesau asesu, cynllunio gofal a chymorth, adolygu a diogelu heb gael cymorth gan unigolyn priodol, ond nad oes unigolyn priodol ar gael.</u></p> <p><u>48. Mae cyfranoqi yn golygu bod unigolion yn gallu myneqi eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau neu fod eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau yn cael eu cynrychioli a'u hystyried; eu bod yn deall eu hawliau a'u hawloqaethau; y broses o wneud penderfyniadau; beth sy'n bwysiq iddynt; y canlyniadau llesiant personol y maent am eu sicrhau; y rhwystrau i sicrhau'r canlyniadau hynny, a'r opsiynau a'r dewisiadau sydd ar gael iddynt.</u></p> <p><u>Mae'r ddyletswydd i ystyried angen person am eiriolaeth yn ofynnol fel rhan o'r broses cynllunio gofal a chymorth yn yr un modd ag yw hi yn ystod y broses asesu.</u></p>
5. Darparu Gwasanaethau		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
	Nifer yr oedolion â chynllun gofal a chymorth sy'n derbyn cymorth gan un neu fwy o'r gwasanaethau canlynol yn ystod y flwyddyn:	Mae darparu gwasanaethau yn allweddol o ran helpu i ddarparu gofal a chymorth i oedolion sydd angen gofal a chymorth.

AD/021a	Gofal Cartref	<p>Mae deallusrwydd ynghylch y mathau o wasanaeth a'r galw amdanynt yn galluogi awdurdodau lleol i gynllunio a chomisiynu gwasanaethau yn fwy effeithlon, yn fewnol ac yn fasnachol.</p> <p>Mae'r metrig hwn yn darparu'r dadansoddiad mwyaf sylfaenol o alw yn ôl y math o wasanaeth. Y bwriad yw iddo fod yn drosolwg lefel uchel y gellir ei ddefnyddio i arwain darpariaeth leol, ynghyd â chael ei agregu i lefel genedlaethol a defnyddio elfen i gyfrifo'r defnydd o wasanaethau gan y boblogaeth gofal cymdeithasol, ynghyd â'r boblogaeth genedlaethol.</p> <p>Mae mwy o fanylion am oedran a rhyw yn y ffurflen gyflwyno sydd ar gael i'w defnyddio gan awdurdodau lleol a Llywodraeth Cymru, gan alluogi archwiliad manylach o'r galw am wasanaethau yng Nghymru.</p>
AD/021b	Gofal Dydd	
AD/021c	Gofal Seibiant	
AD/021d	Ail-alluogi	
AD/021e	Taliadau Uniongyrchol	
AD/021f	Pryd ar Glud	
AD/021g	Cyfarpar	
AD/021h	Addasiadau	
AD/021i	Llety â Chymorth	
AD/021j	Llety Gwarchod	
AD/021k	Lleoliadau Oedolion	
AD/021l	Therapi Galwedigaethol	
AD/021m	Cartrefi gofal heb elfen nyrsio	
AD/021n	Cartrefi gofal ag elfen nyrsio	
AD/021o	Eiriolaeth	
	<p><u>Pa fath o eiriolaeth ydym yn ei olygu yma? Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol Statudol fel sy'n ofynnol dan Ddeddf 2014 neu eiriolaeth annibynnol a ddarperir yn y gymuned, wedi'i chomisiynu fel rhan o wasanaeth ataliol efallai? Os oes gan berson eiriolwr (annibynnol neu fel arall) i'w helpu i gymryd rhan yn y broses cynllunio gofal, a fyddai hyn yn cael ei gofnodi yma? Rwy'n awgrymu mai dim ond eiriolaeth annibynnol barhaus sy'n rhan o ofal a chymorth parhaus person ddylai gael ei chofnodi yma</u></p>	
AD/021p	Technoleg Gynorthwyol, gan gynnwys Teleofal	
AD/021q	Hamdden a gweithgareddau dysgu gydol oes	
AD/021r	Unrhyw wasanaeth cymorth arall	

<p>AD/022a AD/022b AD/022c AD/022d</p>	<p>Ar gyfer gwasanaethau a gychwynwyd yn ystod y flwyddyn, cyfanswm y diwrnodau mae oedolion yn gorfod disgwyl rhwng cwblhau'r asesiad a chychwyn gwasanaeth a nodwyd yn eu cynllun gofal a chymorth, lle mae'r gwasanaeth hwnnw yn:</p> <p>Ofal Preswyl Gofal Cartref Therapi Lleferydd ac Iaith Therapiau Seicolegol</p>	<p>Mae gwasanaethau sydd ag amseroedd aros hir yn gallu cael effaith andwyol ar allu'r unigolyn i gyflawni ei ganlyniadau personol. Gall amseroedd aros rhy hir arwain at newid sylweddol mewn amgylchiadau sy'n gofyn am adolygiad o'r cynllun gofal a chymorth i ailasesu'r ffordd fwyaf priodol o ddiwallu anghenion yr unigolyn.</p> <p>Bydd gwybodaeth am amseroedd aros yn galluogi awdurdodau lleol i ennill gwell dealltwriaeth o'r galw am wasanaethau penodol.</p>
--	--	--

AD/023a AD/023b AD/023c AD/023d	Cyfanswm y gwasanaethau a gychwynwyd yn ystod y flwyddyn lle mae'r gwasanaeth hwnnw yn: Ofal Preswyl Gofal Cartref Therapi Lleferydd ac Iaith Therapiau Seicolegol	Deall y galw am wasanaethau penodol. Mae'r metrig hwn yn galluogi amseroedd aros cyfartalog ar gyfer y gwasanaethau hyn i gael eu cyfrifo gan ddefnyddio'r metrig uchod.
6. Adolygiadau		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
AD/024	Nifer y cynlluniau gofal a chymorth a oedd i'w hadolygu yn ystod y flwyddyn	Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 4 (Diwallu Anghenion) Paragraff 58 yn nodi, <i>Mae adran 54 o'r Ddeddf yn nodi bod rhaid i awdurdod lleol baratoi a chynnal cynllun gofal a chymorth neu gynllun cymorth ar gyfer person y mae angen diwallu ei anghenion. Rhaid i'r cynlluniau gael eu hadolygu'n rheolaidd. Os yw'r awdurdod lleol o'r farn bod amgylchiadau person wedi newid mewn ffordd sy'n effeithio ar y cynllun, rhaid iddo gynnal asesiadau o'r fath a diwygio'r cynllun yng ngoleuni'r asesiadau hynny. Ni ddylai cynllun gael ei gau heb adolygiad.</i>
AD/025	O'r rheini, y nifer y cwblhawyd eu hadolygiadau o fewn yr amserlenni statudol	Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 4 (Diwallu Anghenion) Paragraff 121 yn nodi, Rhaid i bob cynllun gofal a chymorth fod â dyddiad adolygu. Rhaid i'r dyddiad hwn gael ei gytuno neu ei osod cyn dechrau llunio'r cynllun gofal a chymorth a phob adolygiad dilynol. Rhaid i gynllun gofal a chymorth a chynllun cymorth gael eu hadolygu o fewn cyfnod a gytunir rhwng yr awdurdod lleol a'r person y mae'r cynllun yn berthnasol iddo

		<p><i>ac unrhyw berson y mae'n ofynnol i'r awdurdod lleol ei gynnwys yn y gwaith o baratoi ac adolygu'r cynllun gofal a chymorth. Bydd hyn yn cynnwys eiriolwr os bydd angen i alluogi'r person i ymgysylltu a chyfrannu'n llawn at y broses o gynllunio gofal a chymorth. Yn achos plentyn, rhaid i'r dyddiad adolygu fod o fewn 6 mis ac, yn achos oedolyn, rhaid iddo fod o fewn 12 mis.</i></p>
AD/026	Nifer yr oedolion a gefnogir gyda thaliadau uniongyrchol a oedd i'w hadolygu yn ystod y flwyddyn	<p>Mae'r metrig hwn yn galluogi awdurdodau lleol i ddeall nifer yr adolygiadau o Daliadau Uniongyrchol sy'n ddyledus, ynghyd â defnyddio'r metrig mewn cydweithrediad ag AD/027 i bennu'r gyfran o'r adolygiadau hyn a gynhaliwyd yn yr amserlenni statudol.</p>
AD/027	O'r rheini, y nifer a gwblhawyd o fewn amserlenni statudol	<p>Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 4 (Diwallu Anghenion) Paragraff 142 yn nodi, Rhaid i awdurdod lleol adolygu'r trefniadau ar gyfer gwneud taliadau uniongyrchol a sut maent yn cael eu defnyddio ar adegau a bennir gan yr awdurdod lleol yn unol â'r gofynion yn y cod hwn ar gyfer adolygu cynlluniau gofal a chymorth, ond yn sicr o fewn 6 mis i'r dyddiad y gwnaed y taliad cyntaf ac o fewn 12 mis i'r adolygiad cyntaf.</p>

	<p><u>Nifer y cynlluniau gofal a chymorth a adolygwyd yn ystod y flwyddyn:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Lle roedd eiriolwr anffurfiol wedi cymryd rhan yn y broses asesu</u> • <u>Lle roedd yr unigolyn neu'r teulu wedi gofyn am eiriolwr annibynnol</u> • <u>Lle roedd gweithwyr proffesiynol wedi pennu bod math o eiriolaeth yn angenrheidiol er mwyn cynrychioli dymuniadau a theimladau'r unigolyn yn effeithiol</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Y math o eiriolaeth a ddefnyddiwyd yn y metrig uchod</u> • <u>Lle roedd eiriolaeth annibynnol statudol / eiriolaeth a oedd yn ofynnol yn ôl y gyfraith wedi bod yn rhan o'r broses adolygu</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Y math o eiriolaeth sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith a ddefnyddiwyd yn y metrig uchod (Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol dan Ddeddf 2014, Eiriolaeth Galluedd Meddyliol Annibynnol dan Ddeddf 2005 ac ati)</u> 	<p><u>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Rhan 10 y Cod Ymarfer (Eiriolaeth) yn nodi:</u></p> <p><u>47. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol drefnu eiriolwr proffesiynol annibynnol ar gyfer person nad yw'n gallu goresgyn y rhwystr(au) i gymryd rhan yn llawn yn y prosesau asesu, cynllunio gofal a chymorth, adolygu a diogelu heb gael cymorth gan unigolyn priodol, ond nad oes unigolyn priodol ar gael.</u></p> <p><u>48. Mae cyfranoqi yn golygu bod unigolion yn gallu myneqi eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau neu fod eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau yn cael eu cynrychioli a'u hystyried; eu bod yn deall eu hawliau a'u hawloqaethau; y broses o wneud penderfyniadau; beth sy'n bwysiq iddynt; y canlyniadau llesiant personol y maent am eu sicrhau; y rhwystrau i sicrhau'r canlyniadau hynny, a'r opsiynau a'r dewisiadau sydd ar gael iddynt.</u></p> <p><u>Mae'r ddyletswydd i ystyried angen person am eiriolaeth yn ofynnol fel rhan o'r broses adolygu gofal a chymorth yn yr un modd ag yw hi yn ystod y broses cynllunio gofal a chymorth. Mae'n bwysiq gwneud yn siŵr bod person yn gallu cymryd rhan mewn adolygiad ac nad yw'n ymarfer 'ticio'r bocsys'. Os yw nifer yr eiriolwyr annibynnol sy'n cymryd rhan mewn adolygiadau yn is o lawer na'r nifer sy'n cymryd rhan yn y broses cynllunio gofal a chymorth, byddai hyn yn awgrymu problem gyda'r broses adolygu.</u></p>
7. Diogelu		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?

AD/028	Cyfanswm yr adroddiadau ynghylch oedolyn y credir ei fod yn wynebu risg a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn	<p>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Gweithio gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: (Cyfrol 6 – Ymdrin ag Achosion Unigol i Amddiffyn Oedolion sy'n Wynebu Risg) Paragraff 69 yn nodi, <i>Dylai unrhyw bryderon ynghylch llesiant oedolyn wastad cael eu cofnodi'n ysgrifenedig, gan gynnwys a gymerwyd camau gweithredu pellach ai peidio. Dylai hynny gynnwys cofnod cywir o'r hyn a ddywedwyd gan bwy a gwahaniaethu rhwng ffeithiau a barn.</i></p> <p>Bydd gwybodaeth am y metrig hwn yn galluogi awdurdodau lleol i fesur cyfanswm yr achosion o wynebu risg a drafodir gan y sefydliad yn ystod y flwyddyn ac, mewn cysylltiad â'r metrigau isod, i bennu cyfraddau athreulio unigolion sy'n mynd trwy'r broses amddiffyn oedolion. Mae'r gyfradd athreulio hon yn rhoi syniad eang o effeithiolrwydd y broses amddiffyn oedolion yn y sefydliad ac a oes gormod neu ddim digon o unigolion yn amodol ar y broses.</p>
AD/029a AD/029b AD/029c AD/029d AD/029e AD/029f AD/029g AD/029h AD/029i AD/029j	<p>O'r rheini, y nifer a dderbyniwyd gan:</p> <p>Yr unigolyn ei hun Priod neu aelod o'r teulu Ffrind neu gymydog Iechyd Yr Heddlu Y Gwasanaeth Prawf Tai Gwasanaeth Ymyrraeth Gynnar / Atal Sefydliad trydydd sector Mewnol (Gweithiwr Cymdeithasol, tîm arall)</p>	<p>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Gweithio gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: (Cyfrol 6 – Ymdrin ag Achosion Unigol i Amddiffyn Oedolion sy'n Wynebu Risg) Paragraff 72 yn nodi, <i>Gall unrhyw un hysbysu'r gwasanaethau cymdeithasol yn uniongyrchol ynghylch cam-drin neu esgeuluso gwirioneddol, honedig neu dybiedig a hynny dros y ffôn, trwy'r e-bost neu yn ysgrifenedig.</i></p> <p>Mae deallusrwydd ynghylch pwy sy'n adrodd achosion honedig o oedolion yn wynebu risg yn galluogi awdurdodau lleol i ddeall sut mae oedolion sy'n wynebu risg yn cael eu hadrodd ac i ymgysylltu'n well â phartneriaid i gyflawni eu cyfrifoldebau diogelu.</p>

AD/029k	Arall	
AD/030	Cyfanswm yr adroddiadau o oedolyn y credir ei fod yn wynebu risg a aeth ymlaen i ymchwiliad	<p>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Gweithio gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: (Cyfrol 6 – Ymdrin ag Achosion Unigol i Amddiffyn Oedolion sy'n Wynebu Risg) Paragraff 86 yn nodi, <i>Os oes gan awdurdod lleol sail resymol dros gredu bod person o fewn ei ardal (pa un a yw'n preswyllo yno fel arfer ai peidio) yn oedolyn sy'n wynebu risg, mae adran 126(2) o Ddeddf 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod lleol wneud pa bynnag ymholiadau (neu beri iddynt gael eu gwneud) y mae'n credu eu bod yn angenrheidiol i'w alluogi i benderfynu a ddylid cymryd unrhyw gamau ac, os felly, pa gamau a chan bwy.</i></p> <p>Mewn cysylltiad â'r metrigau cyfagos, mae'r mesur hwn yn galluogi awdurdodau lleol i bennu cyfraddau athreulio unigolion sy'n mynd trwy'r broses amddiffyn oedolion. Mae'r gyfradd athreulio hon yn rhoi syniad eang o effeithiolrwydd y broses amddiffyn oedolion yn y sefydliad ac a oes gormod neu ddim digon o unigolion yn amodol ar y broses.</p>
AD/031	Cyfanswm yr ymholiadau a gwblhawyd o fewn 7 diwrnod i dderbyn yr adroddiad honedig o gamdriniaeth	<p>Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Gweithio gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: (Cyfrol 6 – Ymdrin ag Achosion Unigol i Amddiffyn Oedolion sy'n Wynebu Risg) Paragraff 88 yn nodi, <i>Ni ddylai ymholiadau gael eu rhuthro, ond dylid pennu graddfeydd amser. Dylai ymholiad gael ei gwblhau fel arfer o fewn SAITH niwrnod gwaith i'r atgyfeiriad. Ni fydd hyn yn atal camau gweithredu rhag cael eu cymryd ar unwaith pan fo hynny'n angenrheidiol i amddiffyn oedolyn sy'n wynebu risg.</i></p>

		<p><i>Os bydd ymholiad yn cymryd mwy na saith diwrnod, dylid cofnodi'r rhesymau. Dylai'r awdurdod lleol fonitro cynnydd gyda'r ymholiad os yw asiantaeth arall yn gwneud ymholiadau a sicrhau cydymffurfiaeth â'r graddfeydd amser i osgoi oedi. Nid yw'r raddfa amser saith niwrnod yn newid lle mae'r awdurdod lleol yn peri i'r ymholiad gael ei wneud gan asiantaeth arall.</i></p>
AD/032	<p>Cyfanswm yr ymholiadau a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn lle'r oedd angen eiriolwr</p> <p><u>Lle roedd angen eiriolwr, cafodd eiriolaeth ei darparu ar ffurf:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Eiriolaeth anffurfiol (er enghraifft wedi'i darparu gan aelod o'r teulu neu ffrind)</u> ○ <u>Eiriolaeth annibynnol wedi'i darparu gan eiriolwr annibynnol wedi'i hyfforddi (er enghraifft drwy elusen)</u> ○ <u>Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol (eiriolaeth wedi'i darparu trwy gyfraith dan Ddeddf 2014)</u> ○ <u>Eiriolaeth Galluedd Meddyliol Annibynnol (eiriolaeth wedi'i darparu trwy gyfraith dan Ddeddf 2005)</u> 	<p>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Gweithio gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: (Cyfrol 6 – Ymdrin ag Achosion Unigol i Amddiffyn Oedolion sy'n Wynebu Risg) Paragraff 95 yn nodi, <i>Wrth benderfynu ynghylch natur yr ymholiadau, dylai'r awdurdod lleol ystyried nifer o ffactorau:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● <u>Pa un a oes angen cynnwys eiriolwr</u> <p><u><i>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Rhan 10 y Cod Ymarfer (Eiriolaeth) yn nodi:</i></u></p> <p><u><i>47. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol drefnu eiriolwr proffesiynol annibynnol ar gyfer person nad yw'n gallu goresgyn y rhwystr(au) i gymryd rhan yn llawn yn y prosesau asesu, cynllunio gofal a chymorth, adolygu a diogelu heb gael cymorth gan unigolyn priodol, ond nad oes unigolyn priodol ar gael.</i></u></p> <p><u><i>48. Mae cyfranoqi yn golygu bod unigolion yn gallu myneqi eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau neu fod eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau yn cael eu cynrychioli a'u hystyried; eu bod yn deall eu hawliau a'u hawloqaethau; y broses o wneud penderfyniadau; beth sy'n bwysiq iddynt; y canlyniadau llesiant personol y maent am eu sicrhau; y rhwystrau i sicrhau'r canlyniadau hynny, a'r opsiynau a'r dewisiadau sydd ar gael.</i></u></p>

		<i>iddynt.</i>
AD/033	O'r rheini, y cyfanswm a benodwyd cyn dechrau'r ymchwiliad	<p>Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 10 (Eiriolaeth) Paragraff 47 yn nodi, <i>Mae'n rhaid i awdurdodau lleol drefnu eiriolwr proffesiynol annibynnol ar gyfer person nad yw'n gallu goresgyn y rhwystr(au) i gymryd rhan yn llawn yn y prosesau asesu, cynllunio gofal a chymorth, adolygu a diogelu heb gael cymorth gan unigolyn priodol, ond nad oes unigolyn priodol ar gael.</i></p> <p>Mae'r metrig yn galluogi awdurdodau lleol i asesu a benodwyd yr eiriolwr ar yr adeg briodol.</p>
AD/034a	<p>Cyfanswm yr ymholiadau a arweiniodd at gadarnhau camdriniaeth o dan y categori:</p> <p>Esgeulustod</p>	<p>Mae dealltwriaeth o gamdriniaeth ac esgeulustod yn galluogi awdurdodau lleol i ddeall sut mae oedolion yn wynebu risg, gan alluogi ymateb wedi'i deilwra. Fel metrig cenedlaethol, mae casglu'r data hwn dros dymor hir yn ein galluogi i weld</p>

AD/034b AD/034c AD/034d AD/034e	Camdriniaeth gorfforol Trais rhywiol Camdriniaeth emosiynol neu seicolegol Camdriniaeth ariannol	newidiadau dros amser ac i bennu a yw mentrau sy'n ceisio lleihau niwed yn cael unrhyw effaith ar y niferoedd sy'n ddarostyngedig i fath penodol o gamdriniaeth. Mewn cysylltiad â'r metrigau cyfagos, mae'r mesur hwn yn galluogi awdurdodau lleol i bennu cyfraddau athreulio unigolion sy'n mynd trwy'r broses amddiffyn oedolion. Mae'r gyfradd athreulio hon yn rhoi syniad eang o effeithiolrwydd y broses amddiffyn oedolion yn y sefydliad ac a oes gormod neu ddim digon o unigolion yn amodol ar y broses.
AD/035a AD/035b AD/035c AD/035d AD/035e AD/035f	O'r rheini, y nifer lle'r oedd y cyflawnwr honedig yn: Blentyn neu briod Aelod o'r teulu heblaw plentyn neu briod Gweithiwr proffesiynol Ffrind neu gymydog Person arall Anhysbys	Os yn bosibl, mae'n bwysig nodi'r person yr honnir ei fod yn gyfrifol am y gamdriniaeth neu'r esgeulustod. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) 2014, Gweithio gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl: (Cyfrol 6 – Ymdrin ag Achosion Unigol i Amddiffyn Oedolion sy'n Wynebu Risg) Paragraffau 139-146 yn crynhoi'r camau pellach a all fod yn angenrheidiol. Mae deall mynychder camdriniaeth ac esgeulustod yn galluogi awdurdodau lleol i dargedu gwelliannau.
AD/036	Cyfanswm yr ymholiadau a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn a ddaeth i'r casgliad bod angen cymryd camau gweithredu	Bydd gwybodaeth am y metrig hwn yn galluogi awdurdodau lleol i fesur cyfanswm yr achosion o oedolion sy'n wynebu risg y mae angen cymryd camau pellach yn eu cylch yn ystod y flwyddyn. Mewn cysylltiad â'r metrigau blaenorol, mae'n galluogi awdurdodau lleol i bennu cyfraddau athreulio unigolion sy'n mynd trwy'r broses amddiffyn oedolion. Mae'r gyfradd athreulio hon yn rhoi syniad eang o effeithiolrwydd y broses amddiffyn oedolion yn y sefydliad ac a oes gormod neu ddim digon o unigolion yn amodol ar y broses.
	O'r rheini:	Gall oedolyn ddewis byw mewn sefyllfa lle mae risg bosibl, neu

AD/037	Y cyfanswm lle gwrthododd yr unigolyn gymryd rhan yn y camau gweithredu.	gall wrthod cynllun gofal a chymorth. Fodd bynnag, dylai awdurdodau lleol allu nodi a dadansoddi'r achosion hyn i sefydlu'r mecanweithiau gorau i leihau niwed ac amddiffyn eraill.
AD/038a AD/038b AD/038c AD/038d AD/038e	Cyfanswm y cynlluniau amddiffyn oedolion a oedd ar waith ar 31 Mawrth o dan y categorïau canlynol: Esgeulustod Camdriniaeth gorfforol Trais rhywiol Camdriniaeth emosiynol neu seicolegol Camdriniaeth ariannol	Mae dealltwriaeth o gamdriniaeth ac esgeulustod yn galluogi awdurdodau lleol i ddeall sut mae oedolion yn wynebu risg, gan alluogi ymateb wedi'i deilwra. Fel metrig cenedlaethol, mae casglu'r data hwn dros dymor hir yn ein galluogi i weld newidiadau dros amser ac i bennu a yw mentrau sy'n ceisio leihau niwed yn cael unrhyw effaith ar y niferoedd sy'n ddarostyngedig i fath penodol o gamdriniaeth.
AD/039	Nifer y ceisiadau Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid (DoLS) ar gyfer oedolion a wnaed i'r awdurdod lleol yn ystod y flwyddyn	Cyflwynwyd y Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid (DoLS) fel gwelliant i'r Ddeddf Galluedd Meddyliol, a daethant i rym yn 2009. Fe'u cyflwynwyd i sicrhau bod hawliau pobl nad oes ganddynt y gallu i wneud penderfyniadau neu weithredu drostynt eu hunain yn cael eu hamddiffyn a bod penderfyniadau'n cael eu gwneud er eu lles pennaf. Bydd y metrig hwn yn rhoi darlun cenedlaethol o nifer y ceisiadau a wneir i awdurdodau lleol bob blwyddyn. Bydd hyn yn amlygu unrhyw wahaniaethau rhwng awdurdodau lleol. <i>Mae'r metrig hwn yn deillio o gasgliad blynyddol Arolygiaeth Gofal Cymru o ddata ar DoLS.</i>
AD/040	Nifer y ceisiadau Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid	Bydd y metrig hwn yn rhoi darlun cenedlaethol o nifer yr

	(DoLS) ar gyfer oedolion a awdurdodwyd gan yr awdurdod lleol yn ystod y flwyddyn	oedolion yr awdurdodwyd eu cais DoLS yng Nghymru yn ystod y flwyddyn, gan amlygu gwahaniaethau mewn ymarfer awdurdod lleol. Mae'n caniatáu ar gyfer amcangyfrif elfennol o gyfran y ceisiadau DoLS a dderbyniwyd a awdurdodwyd o'u cymharu â'r metrig blaenorol. <i>Mae'r metrig hwn yn deillio o gasgliad blynyddol Arolygiaeth Gofal Cymru o ddata ar DoLS.</i>
AD/041a AD/041b AD/041c AD/041d	O'r rheini, y nifer lle'r oedd y cynrychiolydd penodedig yn: Aelod o'r teulu neu berthynas Eiriolwr Galluedd Meddyliol Annibynnol (IMCA) Cynrychiolydd a delir Eiriolwr annibynnol arall	Mae'r broses o ddileu rhyddid person i wneud penderfyniadau trwy DoLS wedi'i hamlinellu trwy fframwaith cyfreithiol sy'n ystyried yr angen am berson a fydd yn cynrychioli lles pennaf y person nad oes ganddo alluedd. Mae'r metrig hwn yn helpu i ddeall atebolrwydd i IMCAs a chynrychiolwyr eraill mewn achosion DoLS. <i>Mae'r metrig hwn yn deillio o gasgliad blynyddol Arolygiaeth Gofal Cymru o ddata ar DoLS.</i>
8. Codi Tâl		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
AD/042	Nifer yr oedolion a dalodd y tâl wythnosol uchaf tuag at gost gofal neu gymorth ar gyfer gofalwyr yn ystod y flwyddyn	Mae'r metrig hwn yn rhoi syniad o'r trefniadau codi tâl yng Nghymru ac yn gallu casglu tueddiadau dros amser.
AD/043	Nifer yr oedolion a dalodd y gyfradd safonol ar gyfer gofal a chymorth neu gymorth ar gyfer gofalwyr yn ystod y flwyddyn	Mae'r metrig cyfradd safonol yn galluogi gwell dealltwriaeth o nifer y bobl sy'n gorfod talu am wasanaethau cyfradd safonol yng Nghymru yn ystod y flwyddyn, a dealltwriaeth o lefelau'r taliadau a godir am wasanaethau syml gan awdurdodau lleol yng Nghymru.
AD/044	Cyfanswm yr oedolion y codwyd tâl arnynt am ofal a chymorth	Mae'r metrig hwn yn caniatáu cymharu nifer yr oedolion y

		codwyd tâl arnynt am ofal a chymorth ar draws Cymru o'u normaleiddio yn ôl poblogaeth (cyfradd y 10,000). Gellir ei ddefnyddio hefyd i amcangyfrif canran yr oedolion sydd â chynllun gofal a chymorth sy'n gorfod cydrannu at gost eu gofal.
9. Oedi wrth Drosglwyddo Gofal		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
AD/045	<p>Nifer yr oedolion dros 75 oed a brofodd oedi wrth drosglwyddo gofal am resymau gofal cymdeithasol yn ystod y flwyddyn.</p> <p><u>Er bod y data hyn yn deillio o ffynhonnell data ar wahân, rhaid cael data ar bob oedran i gael gwell dealltwriaeth o broblemau oedi wrth drosglwyddo gofal. Nid yw'n glir pam bod dros 75 yn cael ei ddefnyddio.</u></p>	<p>Mae oedi yn y trefniadau i oedolyn adael yr ysbyty neu symud i gyfleuster mwy priodol am resymau gofal cymdeithasol yn fetrig pwysig i'w fesur. Mae data'n gallu cael ei normaleiddio yn ôl poblogaeth a'i gymharu ar draws awdurdodau lleol. Dylai nifer uchel o DTOC am resymau gofal cymdeithasol annog awdurdodau i ymchwilio ymhellach er mwyn deall a datrys y rhesymau dros yr oedi.</p> <p><i>Mae'r data hwn yn deillio o'r set ddata lechyd yng Nghymru</i></p>

5.3 Rhestr o Fetrigau arfaethedig – Gofalwyr

Lle mae'r Gofalwr yn Oedolyn

16. Gwybodaeth, Cyngor a Chynhorthwy (Atgyfeiriadau)		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
CA/001	Cyfanswm y cysylltiadau i'r gwasanaeth IAA gan ofalwyr neu weithwyr proffesiynol sy'n cysylltu â'r gwasanaeth ar eu rhan a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn	Mae'r metrig hwn yn galluogi awdurdod lleol i gipio gwybodaeth am alw. Mae'n mesur nifer y gofalwyr sy'n cysylltu â gwasanaethau cymdeithasol. Mae hyn yn bwysig gan ei fod yn galluogi sefydliadau i ganfod a darparu adnoddau ar gyfer yr elfen honno o'r gwasanaeth yn effeithiol fel ei fod yn darparu ymateb amserol i ofalwyr sy'n cael mynediad at help a chymorth a ddarperir gan y gwasanaeth hwn.
CA/002a CA/002b CA/002c	<p>O'r rheini:</p> <p>y nifer a gafodd eu helpu trwy ddarparu gwybodaeth yn unig</p> <p>y nifer lle darparwyd cyngor a chynhorthwy</p> <p>y nifer lle nad oedd angen cymryd unrhyw gamau pellach yn y cyfnod IAA</p> <ul style="list-style-type: none"> <u>nifer y bobl a gafodd gymorth gan eiriolwr anffurfiol fel aelod o'r teulu neu ffrind)</u> <u>nifer y bobl a gafodd eiriolaeth annibynnol (fel elusen)</u> <u>nifer y bobl a gafodd Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol fel rhan o wasanaeth Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth (eiriolaeth annibynnol statudol / eiriolaeth a ddarperir trwy gyfraith dan Ddeddf 2014)</u> 	<p>Bydd y metrig hwn yn rhoi syniad o sut mae gofalwyr sy'n cysylltu â'r gwasanaeth IAA yn cael eu cefnogi a sut mae hyn yn cymharu â'r rhai sy'n cysylltu â'r gwasanaeth gydag anghenion gofal a chymorth.</p> <p><u>Mae dyletswydd i ystyried angen person am eiriolaeth yn ystod cyswllt â gwasanaeth Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth (IAA). I rai, bydd hyn yn arwain at gael cynnig Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol. Rhaid cael data i ddeall y galw ac a yw'r ddyletswydd hon yn cael ei chyflawni. Mae'r ddyletswydd hon yn berthnasol i'r rheini sydd angen cymorth (h.y. gofalwyr) yn yr un modd ag y mae i'r rheini sydd angen gofal a chymorth.</u></p> <p><u>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Rhan 10 y Cod Ymarfer (Eiriolaeth) Paragraffau 40 - 42 yn nodi:</u></p> <p><u>40. Gwybodaeth, Cyngor a Chynhorthwy – dylai pawb gael mynediad at wybodaeth, cyngor a chynhorthwy ar sut i</u></p>

ddiwallu eu hanghenion gofal a chymorth. Cyn cysylltu â'r awdurdod lleol, mae'n bosibl y bydd angen eiriolaeth ar rai unigolion i'w helpu i ddod o hyd i'r wybodaeth a'r cyngor perthnasol. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol ystyried anghenion o'r fath wrth sicrhau bod y gwasanaeth gwybodaeth a chyngor yn hygyrch a bod y cymorth priodol ar gael.

41. Mae'n rhaid sicrhau bod modd nodi anghenion eiriolaeth unigolion pan gysylltir â nhw am y tro cyntaf. Bydd yr unigolion eu hunain neu'r rhai sy'n agos atynt yn nodi'r angen hwn yn aml, ond mae'n rhaid i staff fod â'r sgiliau priodol i adnabod unigolion y mae angen eiriolwr arnynt.

42. Mae eiriolaeth anffurfiol, eiriolaeth gyfunol, eiriolaeth cymheiriaid, eiriolaeth dinesydd ac eiriolaeth wirfoddol annibynnol yn ffynonellau cymorth eiriolaeth da ar gyfer unigolion, gan eu galluogi i ymgysylltu, deall a chymryd rhan yn natblygiad eu canlyniadau llesiant. **Fodd bynnag, ni fydd y cymorth hwn ar gael bob amser, a bydd angen eiriolaeth ffurfiol neu eiriolaeth broffesiynol annibynnol ar adegau.**

Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 2 (Swyddogaethau Cyffredinol) Paragraff 300 yn nodi, **Rhaid i awdurdodau lleol ddarparu gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chynhorthwy sy'n cynnwys darparu:**

- *gwybodaeth am ofal a chymorth, neu gymorth yn achos gofalwr, sy'n gywir a chyfredol, heb yr angen i*

		<p><i>ddata craidd gael ei gofnodi yn yr Offeryn Asesu a Chymhwysedd Cenedlaethol a heb i asesiad gael ei gynnal</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>• cyngor ar ofal a chymorth, neu gymorth yn achos gofalwr, sy'n briodol i'r unigolyn, yn dilyn asesiad cymesur</i>
--	--	--

CA/003	Nifer y cysylltiadau gan ofalwyr (CA/002a+b) i'r gwasanaeth IAA a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn lle gwnaed penderfyniad erbyn diwedd y diwrnod gwaith nesaf.	Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 2 (Swyddogaethau Cyffredinol) Paragraff 335 yn nodi, Rhaid i'r gwasanaeth (IAA) ddarparu mynediad at wybodaeth, cyngor a chynhorthwy perthnasol, priodol ac amserol o safon uchel.
CA/004a CA/004b CA/004c CA/004d CA/004e CA/004f CA/004g CA/004h CA/004i CA/004j CA/004k	Nifer y cysylltiadau gan ofalwyr a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn (CA/001) a dderbyniwyd gan Aelod o'ch teulu neu chi'ch hun Ffrind neu gymydog Iechyd Addysg Yr Heddlu Y Gwasanaeth Prawf Tai Gwasanaeth Ymyrraeth Gynnar / Atal Sefydliad trydydd sector Mewnol (Gweithiwr Cymdeithasol, tîm arall) Arall	Mae gwybod pwy sy'n cysylltu â'r gwasanaeth IAA yn helpu sefydliadau i nodi sut mae gofalwyr yn cael mynediad at y gwasanaeth IAA. Mae gwaith gydag asiantaethau partner i nodi'r galw a llwybrau i wasanaethau IAA gofal cymdeithasol yn darparu ar gyfer gwell gwaith cynllunio a chanfod a darparu adnoddau rhwng sefydliadau i sicrhau bod y bobl iawn yn cael y gwasanaeth iawn ar yr amser iawn.
CA/005	Nifer y cysylltiadau gan ofalwyr i'r gwasanaeth IAA a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn lle'r oedd Cyngor a Chynhorthwy wedi'u darparu yn ystod y 12 mis blaenorol	Mae'n bwysig bod gofalwyr yn cael y cynhorthwy iawn ar yr amser iawn. Gall gofalwyr gysylltu â'r gwasanaeth eto os byddant yn teimlo bod eu hamgylchiadau wedi newid neu na

		<p>chawsant y gwasanaeth oedd ei angen arnynt y tro cyntaf. Mae cadw cofnod o'r rhai sy'n cysylltu â'r gwasanaeth IAA eto yn galluogi awdurdodau lleol i asesu ansawdd yr ymateb cyntaf a nodi cyfleoedd i atal ailadrodd cyflwyniadau i'r gwasanaeth IAA.</p> <p><u>Gallai hyn fod yn gamarweiniol oherwydd yn aml, ni fydd pobl yn dychwelyd os ydynt wedi cael gwasanaeth o ansawdd gwael y tro cyntaf.</u></p>
17. Yr holl asesiadau ar gyfer gofalwyr yn ystod y flwyddyn		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
CA/006	Cyfanswm y gofalwyr a nodwyd yn ystod y flwyddyn	Nid yw nodi pobl â chyfrifoldebau gofalu yn weithred sydd wedi'i chyfyngu i'r gwasanaeth IAA. Yn aml, mae gofalwyr yn cael eu nodi trwy'r broses o asesu'r person sy'n derbyn gofal ac mae gallu awdurdodau lleol i nodi llwybrau gofalwyr i asesu yn ffactor pwysig o ran deall sut i gynnig cymorth i'r unigolion hyn.

CA/007	Cyfanswm yr asesiadau o anghenion gofalwyr a gynigiwyd yn ystod y flwyddyn	<p>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 3 (Asesu anghenion unigolion) Paragraff 15 yn nodi, Rhaid i awdurdod lleol asesu a oes angen cymorth ar ofalwr (neu a yw'n debygol o fod angen cymorth yn y dyfodol) ac os felly, beth yw'r anghenion hynny neu beth maent yn debygol o fod. Diffinnir gofalwr yn y Ddeddf fel person sy'n darparu neu'n bwriadu darparu gofal i oedolyn neu blentyn anabl. Yn gyffredinol, ni ddylai gofalwyr proffesiynol sy'n cael eu talu gael eu hystyried fel gofalwyr at ddibenion y Ddeddf, nac ychwaith bobl sy'n darparu gofal fel rhan o waith gwirfoddol.</p> <p>Fodd bynnag, gall awdurdod lleol drin person fel gofalwr hyd yn oed os na fyddai'n cael ei ystyried fel gofalwr fel arall os yw o'r farn y byddai'n briodol gwneud hynny yng nghyd-destun y berthynas ofalu. Gall awdurdod lleol drin person fel gofalwr</p>
--------	--	---

		<i>mewn achosion lle nad yw'r berthynas ofalu yn un bennaf fasnachol.</i>
CA/008	Cyfanswm y cynigion o asesiadau o anghenion gofalwyr a wrthodwyd yn ystod y flwyddyn	<p>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 3 (Asesu anghenion unigolion) Paragraff 115 yn nodi, <i>Os yw gofalwr sy'n oedolyn neu ofalwr 16 neu 17 oed yn gwrthod asesiad, nid yw'r ddyletswydd i asesu'n berthnasol. Mae gan ofalwr sy'n gwrthod asesiad yr hawl i newid ei feddwl a rhaid i'r awdurdod lleol wedyn gynnal asesiad. Hefyd, rhaid i'r awdurdod lleol gynnig cynnal asesiad unwaith eto os yw'n fodlon bod amgylchiadau'r gofalwr wedi newid ac y byddai asesiad pellach o fudd i'r gofalwr. Unwaith eto, nid oes rhaid i'r awdurdod lleol gynnal asesiad os yw'r gofalwr yn gwrthod.</i></p> <p>Bydd gwybod nifer (a chyfran) y gofalwyr sy'n gwrthod asesiad yn rhoi gwybodaeth i awdurdodau lleol a ddylai fod yn fuddiol o ran gwella gwybodaeth am broses asesu'r gofalwr.</p>
CA/009a CA/009b CA/009c	<p>O'r rheini, y nifer a wrthodwyd oherwydd:</p> <p>Nad oedd y gofalwr eisiau cael ei asesu</p> <p>Bod y gofalwr yn teimlo nad oedd ganddo amser ar gyfer yr asesiad</p> <p>Bod y gofalwr yn teimlo ei fod yn gallu ymdopi heb gymorth gan wasanaethau cymdeithasol</p>	<p>Gall gwybodaeth am pam mae gofalwyr yn gwrthod asesiad gael ei defnyddio gan awdurdodau lleol i weithio gyda phartneriaid i wella gwybodaeth am yr help a'r cymorth sydd ar gael i ofalwyr.</p>

CA/009d CA/009e CA/009f	Bod y gofalwr yn teimlo nad oedd angen asesiad ar y pryd Bod gan y gofalwr rwydweithiau cymorth yn barod (teulu a ffrindiau) Rheswm arall	
CA/010	Cyfanswm y cynigion o asesiadau o anghenion gofalwyr a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn	Mae'r metrig hwn yn galluogi awdurdodau lleol i fesur cyfran y gofalwyr a nodir sy'n mynd ymlaen i gael eu hasesu. O'u cyfuno â metrigau cyfagos, bydd yn galluogi darlun mwy cyflawn o sut mae'r gwasanaeth yn cael ei sefydlu i ddarparu'r help a'r cymorth i ofalwyr.
CA/011	O'r rheini, cyfanswm yr asesiadau gofalwyr a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn	Ni fydd pob gofalwr yn cwblhau'r broses asesu gydag awdurdodau lleol. Bydd llawer yn rhoi'r ffidil yn y to hanner ffordd drwy'r broses. Os na fydd nifer fawr o asesiadau o anghenion gofalwyr yn cyrraedd eu terfyn, dylai hyn annog yr awdurdod lleol i bennu a oes angen gwneud newidiadau i'r broses o asesu gofalwyr.
CA/012a CA/012b CA/012c CA/012d CA/012e CA/012f CA/012g	O'r rheini, y cyfanswm lle: Roedd angen asesiad mwy cynhwysfawr (a all gynnwys asesiadau arbenigol) Diwallwyd anghenion trwy ddarparu IAA Diwallwyd anghenion trwy ddarparu gwasanaethau ataliol Diwallwyd anghenion, yn gyfan gwbl neu'n rhannol, gan yr unigolyn neu'r teulu ei hun (gyda neu heb help eraill) Cyfrannodd materion eraill at gyflawni'r canlyniadau personol, neu diwallwyd anghenion fel arall Roedd anghenion ond yn gallu cael eu diwallu trwy gynllun gofal a chymorth Roedd y broses amddiffyn oedolion wedi cychwyn	Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 3 (Asesu anghenion unigolion) Paragraff 116 yn nodi, Rhaid i awdurdod lleol gofnodi canlyniad yr asesiad ac unrhyw gyngor neu arweiniad a roddwyd ar yr offeryn asesu a chymhwystra. Ym mhob achos, rhaid i'r cofnod o'r asesiad gynnwys esboniad o sut bydd y camau gweithredu a argymhellir yn helpu i sicrhau'r canlyniad a nodwyd neu'n diwallu'r anghenion a nodwyd yn yr asesiad. Mae deall sut mae gofalwyr yn cael eu helpu yn ystod y broses asesu yn allweddol i ddealltwriaeth awdurdodau lleol o sut mae eu gweithrediadau asesu yn gweithio. Bydd cymhariaeth

		<p>ar draws Cymru yn dangos unrhyw wahaniaethau yng nghanlyniad yr asesiad ymysg y 22 awdurdod lleol, gan gynnwys y defnydd o wasanaethau ataliol a sut mae awdurdodau lleol yn defnyddio asedau cymunedol i gyflawni canlyniadau pobl sydd eisiau help a chymorth gan y gwasanaeth IAA.</p>
CA/013a CA/013b	<p>Nifer yr asesiadau o anghenion gofalwyr a gwblhawyd (CA/007) yn ystod y flwyddyn lle:</p> <p>Roedd tystiolaeth o gynnig gweithredol y Gymraeg Cynhaliwyd yr asesiad gan ddefnyddio'r iaith a ffefrir gan y gofalwr</p>	<p>Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 3 (Asesu anghenion unigolion) Paragraff 52 yn nodi, Rhaid i'r broses asesu gydnabod y cysyniad o anghenion iaith a dylai ymarferwyr sicrhau bod yr egwyddor cynnig gweithredol yn rhan annatod o ymarfer. Mae hyn yn golygu y dylai awdurdod lleol fod yn rhagweithiol a dylid holi'r unigolyn pa iaith fyddai'n well ganddo ei defnyddio ar ddechrau'r broses.</p> <p>Dylai'r cysyniad o gynnig gweithredol y Gymraeg gael ei ddefnyddio i sicrhau bod anghenion cyfathrebu unigolion a theuluoedd nad Cymraeg na Saesneg yw eu hiaith gyntaf yn cael eu hystyried yn gyfartal.</p>
CA/014a CA/014b CA/014c CA/014d	<p>Nifer yr asesiadau o anghenion gofalwyr (CA/007) a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn:</p> <p>Ile mae tystiolaeth o gynnig eiriolaeth</p> <p>Ile gofynnodd yr unigolyn neu'r teulu am eiriolwr</p> <p>Ile ystyriodd gweithiwr proffesiynol fod eiriolaeth yn angenrheidiol i gynrychioli dymuniadau a theimladau'r unigolyn yn effeithiol</p> <p>Ile'r oedd darparu eiriolwr yn angenrheidiol o dan y gyfraith</p> <p><u>Mae angen gwahaniaethu fan hyn rhwng 'eiriolaeth'</u></p>	<p>Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 10 (Eiriolaeth) Paragraff 18 yn nodi, Mae'n rhaid i'r broses sicrhau bod pobl yn cael eu grymuso i fynegi eu hanghenion a'u bod yn gallu cyfrannu'n llawn fel partneriaid cyfartal. Mae'n rhaid i hyn gynnwys galluogi unigolyn i nodi ei fod eisiau cymorth gan rywun arall wrth bwysu a mesur ei opsiynau a gwneud penderfyniadau am ei ganlyniadau llesiant.</p> <p><u>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru)</u></p>

anffurfiol a allai gael ei darparu gan aelod o'r teulu neu ffrind, ac 'eiriolaeth annibynnol' sy'n cael ei darparu gan eiriolwr proffesiynol wedi'i hyfforddi.

Dylid gwahaniaethu hefyd rhwng 'eiriolaeth annibynnol' ac 'eiriolaeth annibynnol statudol / eiriolaeth annibynnol sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith' oherwydd nid ydynt yr un peth yn union.

Golygiadau a awgrymir:

Nifer yr asesiadau (AD/006) a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:

- Lle roedd eiriolwr anffurfiol wedi cymryd rhan yn y broses asesu
- Lle roedd yr unigolyn neu'r teulu wedi gofyn am eiriolwr annibynnol
- Lle roedd gweithwyr proffesiynol wedi pennu bod math o eiriolaeth yn angenrheidiol er mwyn cynrychioli dymuniadau a theimladau'r unigolyn yn effeithiol
- Y math o eiriolaeth a ddefnyddiwyd yn AD/009c
- Lle roedd eiriolaeth annibynnol statudol / eiriolaeth a oedd yn ofynnol yn ôl y gyfraith wedi bod yn rhan o'r broses asesu
- Y math o eiriolaeth sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith a ddefnyddiwyd yn AD/009d (Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol dan Ddeddf 2014, Eiriolaeth Galluedd Meddyliol Annibynnol dan Ddeddf 2005 ac ati)

2014, Rhan 10 y Cod Ymarfer (Eiriolaeth) hefyd yn nodi:

47. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol drefnu eiriolwr proffesiynol annibynnol ar gyfer person nad yw'n gallu goresgyn y rhwystr(au) i gymryd rhan yn llawn yn y prosesau asesu, cynllunio gofal a chymorth, adolygu a diogelu heb gael cymorth gan unigolyn priodol, ond nad oes unigolyn priodol ar gael.

48. Mae cyfranogi yn golygu bod unigolion yn gallu mynegi eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau neu fod eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau yn cael eu cynrychioli a'u hystyried; eu bod yn deall eu hawliau a'u hawloqaethau; y broses o wneud penderfyniadau; beth sy'n bwysiq iddynt; y canlyniadau llesiant personol y maent am eu sicrhau; y rhwystrau i sicrhau'r canlyniadau hynny, a'r opsiynau a'r dewisiadau sydd ar gael iddynt.

		<p>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 3 (Asesu anghenion unigolion) Paragraff 53 yn nodi, Rhaid i awdurdod lleol sicrhau bod yr holl drefniadau asesu lleol ac arbenigol yn cydymffurfio â'r gofynion hollgyffredinol yn adrannau 6 a 7 o'r Ddeddf (gweler y cod ar gyfer rhan 2) a rhaid iddo ystyried yr egwyddorion canlynol hefyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • darparu gwybodaeth am gael cymorth eiriolwr lle mae angen er mwyn galluogi'r unigolyn i fod yn bartner cyfartal yn y broses.
CA/015	<p>Nifer yr asesiadau o anghenion gofalwyr lle darparwyd eiriolwr</p> <p><u>Y math o eiriolaeth a ddarperir:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Eiriolaeth anffurfiol (er enghraifft wedi'i darparu gan aelod o'r teulu neu ffrind)</u> • <u>Eiriolaeth annibynnol (er enghraifft wedi'i darparu gan eiriolwr wedi'i hyfforddi)</u> • <u>Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol (eiriolaeth statudol sy'n ofynnol dan Ddeddf 2014)</u> 	<p>Mae'r metrig yn galluogi awdurdodau lleol i asesu'r defnydd o wasanaethau eiriolaeth yn eu hawdurdodau lleol, gan alluogi gwell cynllunio a chomisiynu i'r dyfodol. Ar lefel genedlaethol, byddai'r metrig hwn yn dangos unrhyw wahaniaethau yn y defnydd o wasanaethau eiriolaeth ledled Cymru.</p> <p><u>Rhaid i'r metrig hwn ddangos hefyd a yw'r ddyletswydd i ystyried angen person am eiriolaeth yn ystod yr asesiad yn cael ei chyflawni a bod y ddyletswydd i gynnig Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol i'r rheini sydd ei hangen, ac nad oes ganddynt unrhyw un priodol i eirioli drostynt, yn cael ei chyflawni.</u></p> <p><u>Mae'r ddyletswydd hon yr un mor berthnasol i berson sydd angen cymorth ag yw hi i berson sydd angen gofal a chymorth.</u></p>

CA/016	<p>Nifer yr asesiadau o anghenion gofalwyr y gofynnodd yr unigolyn neu ei deulu amdanynt yn ystod y flwyddyn lle'r oedd asesiad blaenorol o anghenion gofalwyr wedi'i gwblhau yn ystod y 12 mis blaenorol</p>	<p>Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 3 (Asesu anghenion unigolion) Paragraff 97 yn nodi, <i>Pan fo canlyniadau personol wedi newid, neu anghenion neu amgylchiadau'r unigolyn neu'r teulu wedi newid, rhaid i awdurdod lleol gydsynio â cheisiadau i adolygu asesiadau. Rhaid i'r cais hwn gael ei wneud gan yr unigolyn ei hun, gan bobl â chyfrifoldeb rhiant am blentyn, gan bobl â hawliau cyfreithiol i weithredu ar ran yr unigolyn, neu gan rywun y mae'r unigolyn wedi'i enwi fel ei eiriolwr ar gyfer y broses asesu.</i></p> <p>Mae gallu gwasanaethau cymdeithasol i ddarparu'r gwasanaeth iawn i'r bobl iawn ar yr amser iawn yn hollbwysig i</p>
--------	---	--

		sicrhau bod anghenion yn cael eu diwallu yn y pwynt cyswllt cyntaf. Gall nifer fawr o ailasesiadau ar gyfer gofalwyr ddangos bod y gwasanaeth angen archwiliad beirniadol pellach i sicrhau bod y gwasanaeth yn gallu ymateb i anghenion cymorth gofalwr yn y pwynt cyswllt cyntaf. Yn ogystal, gall newid sylweddol mewn amgylchiadau olygu na all gofalwyr ddiwallu anghenion yr unigolyn y maent yn gofalu amdano mwyach oherwydd yr angen i gynnal asesiad ar gyfer gofal a chymorth.
CA/017a CA/017b CA/017c CA/017d CA/017e CA/017f CA/017g	O'r rheini, y nifer lle: Nad oedd unrhyw anghenion cymwys i'w diwallu (NFA) Diwallwyd anghenion trwy ddarparu IAA Diwallwyd anghenion trwy ddarparu gwasanaethau ataliol Diwallwyd anghenion, yn gyfan gwbl neu'n rhannol, gan yr unigolyn neu'r teulu ei hun (gyda neu heb help eraill) Cyfrannodd materion eraill at gyflawni'r canlyniadau personol, neu diwallwyd anghenion fel arall Roedd anghenion ond yn gallu cael eu diwallu trwy gynllun cymorth Roedd y broses amddiffyn oedolion wedi cychwyn	Trwy edrych ar ganlyniadau'r ailasesiad, gall awdurdodau lleol bennu a ddarparwyd yr ymateb iawn yn y pwynt cyswllt cyntaf, ynghyd ag archwilio sut i leihau nifer y bobl sy'n gofyn am ailasesiad. Rhaid i unrhyw dueddiadau neu batrymau yn y data hwn gael eu harchwilio'n feirniadol er mwyn alinio'r gwasanaethau â'r anghenion.
18. Ymyrraeth Gynnar ac Atal		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
CA/018a	Cyfanswm yr asesiadau a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn lle: Darparwyd gwasanaeth a ddarperir neu a gomisiynir yn fewnol	Mae cymorth ar gyfer gofalwyr yn cael ei ddarparu'n aml gan wasanaethau a gomisiynir yn allanol neu bartneriaid trydydd sector. Bydd y metrig hwn yn galluogi barn ar faint o ofalwyr sy'n cael eu hatgyfeirio i wasanaethau sy'n gallu darparu'r

CA/018b	Atgyfeiriwyd yr unigolyn i wasanaethau ataliol allanol	cymorth sydd ei angen y tu allan i'r awdurdod lleol.
19. Cynlluniau		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
CA/019	Nifer y gofalwyr â chynllun cymorth ar 31 Mawrth	Bydd nifer y gofalwyr â chynllun cymorth a reolir gan yr awdurdod lleol yn galluogi gwaith dyrannu adnoddau a chynllunio gwell i'r dyfodol. Bydd hefyd yn creu darlun cenedlaethol sy'n dangos sut mae awdurdodau lleol yn debygol o ymateb i anghenion cymorth gofalwyr.
CA/020a CA/020b CA/020c CA/020d CA/020e CA/020f CA/020g CA/020h	O'r rhain, y nifer a oedd yn gofalu am: Briod neu Bartner Rhiant/Rhieni Teidiau a neiniau Brawd neu chwaer Plentyn Aelod arall o'r teulu Ffrind/Cymydog Arall	Mae deall yr unigolion sydd â chyfrifoldebau gofalu yn rhoi mwy o fanylion i awdurdodau lleol er mwyn cynllunio gwasanaethau effeithiol, ynghyd â sut i dargedu gwybodaeth at grwpiau penodol o bobl.
CA/021	Nifer y gofalwyr a gefnogir gyda thaliadau uniongyrchol ar 31 Mawrth	Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 4 (Diwallu Anghenion) Paragraff 128 yn nodi, <i>Ystyr taliadau uniongyrchol yw symiau ariannol a roddir gan awdurdodau lleol i unigolion, neu eu cynrychiolydd, i'w galluogi i ddiwallu eu hanghenion gofal a chymorth neu, yn achos gofalwyr, eu hanghenion cymorth. Mae taliadau</i>

		<p><i>uniongyrchol yn fecanwaith pwysig y mae pobl yn ei ddefnyddio i arfer dewis, llais a rheolaeth i benderfynu sut i ddiwallu eu hanghenion gofal a chymorth a chyflawni eu canlyniadau personol. Felly, mae taliadau uniongyrchol o'r fath yn rhan annatod o'r gwaith o ddiwallu anghenion pobl trwy gynlluniau gofal a chymorth, a rhaid iddynt beidio â chael eu hystyried ar wahân nac fel ystyriaeth eilradd.</i></p>
	<p><u>Nifer y cynlluniau gofal a chymorth a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Lle roedd eiriolwr anffurfiol wedi cymryd rhan yn y broses asesu</u> • <u>Lle roedd yr unigolyn neu'r teulu wedi gofyn am eiriolwr annibynnol</u> • <u>Lle roedd gweithwyr proffesiynol wedi pennu bod math o eiriolaeth yn angenrheidiol er mwyn cynrychioli dymuniadau a theimladau'r unigolyn yn effeithiol</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Y math o eiriolaeth a ddefnyddiwyd yn y metrig uchod</u> • <u>Lle roedd eiriolaeth annibynnol statudol / eiriolaeth a oedd yn ofynnol yn ôl y gyfraith wedi bod yn rhan o'r broses asesu</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Y math o eiriolaeth sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith a ddefnyddiwyd yn y metrig uchod (Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol dan Ddeddf 2014, Eiriolaeth Galluedd Meddyliol Annibynnol dan Ddeddf 2005 ac ati)</u> 	<p><u>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Rhan 10 y Cod Ymarfer (Eiriolaeth) yn nodi:</u></p> <p><u>47. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol drefnu eiriolwr proffesiynol annibynnol ar gyfer person nad yw'n gallu goresgyn y rhwystr(au) i gymryd rhan yn llawn yn y prosesau asesu, cynllunio gofal a chymorth, adolygu a diogelu heb gael cymorth gan unigolyn priodol, ond nad oes unigolyn priodol ar gael.</u></p> <p><u>48. Mae cyfranoqi yn golygu bod unigolion yn gallu myneqi eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau neu fod eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau yn cael eu cynrychioli a'u hystyried; eu bod yn deall eu hawliau a'u hawloqaethau; y broses o wneud penderfyniadau; beth sy'n bwysiq iddynt; y canlyniadau llesiant personol y maent am eu sicrhau; y rhwystrau i sicrhau'r canlyniadau hynny, a'r opsiynau a'r dewisiadau sydd ar gael iddynt.</u></p> <p><u>Mae'r ddyletswydd hon yr un mor berthnasol i berson sydd angen cymorth ag yw hi i berson sydd angen gofal a chymorth.</u></p>

20. Adolygiadau		
Cyfeirnod	Metrig	Pam rydym yn mesur hyn?
CA/022	Nifer y cynlluniau cymorth gofalwyr a oedd i'w hadolygu yn ystod y flwyddyn	<p>Rhaid i ddarpariaeth cymorth i ofalwyr gael ei hadolygu'n rheolaidd i sicrhau bod cymorth yn addas ac nad oes gan y person sy'n derbyn gofal unrhyw anghenion ychwanegol sydd angen eu hasesu.</p> <p>Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 4 (Diwallu Anghenion) Paragraff 115 yn nodi, <i>Mae adolygiad yn rhan allweddol o ofal a chymorth effeithiol a gall trefniadau da sicrhau bod gwasanaethau'n parhau i fod yn briodol, yn benodol ac yn berthnasol i'r unigolyn ac annog yr unigolyn i barhau i gymryd rheolaeth dros ei gymorth.</i></p>
CA/023	O'r rheini, y nifer y cwblhawyd eu hadolygiadau o fewn amserlenni statudol	<p>Mesur cydymffurfiaeth. Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Cod Ymarfer Rhan 4 (Diwallu Anghenion) Paragraff 121 yn nodi, Rhaid i bob cynllun gofal a chymorth fod â dyddiad adolygu. Rhaid i'r dyddiad hwn gael ei gytuno neu ei osod cyn dechrau llunio'r cynllun gofal a chymorth a phob</p>

		<p><i>adolygiad dilynol. Rhaid i gynllun gofal a chymorth a chynllun cymorth gael eu hadolygu o fewn cyfnod a gytunir rhwng yr awdurdod lleol a'r person y mae'r cynllun yn berthnasol iddo ac unrhyw berson y mae'n ofynnol i'r awdurdod lleol ei gynnwys yn y gwaith o baratoi ac adolygu'r cynllun gofal a chymorth. Bydd hyn yn cynnwys eiriolwr os bydd angen i alluogi'r person i ymgysylltu a chyfrannu'n llawn at y broses o gynllunio gofal a chymorth. Yn achos plentyn, rhaid i'r dyddiad adolygu fod o fewn 6 mis ac, yn achos oedolyn, rhaid iddo fod o fewn 12 mis.</i></p>
	<p><u>Nifer y cynlluniau cymorth i ofalwyr a adolygwyd yn ystod y flwyddyn:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Lle roedd eiriolwr anffurfiol wedi cymryd rhan yn y broses asesu</u> • <u>Lle roedd yr unigolyn neu'r teulu wedi gofyn am eiriolwr annibynnol</u> • <u>Lle roedd gweithwyr proffesiynol wedi pennu bod math o eiriolaeth yn angenrheidiol er mwyn cynrychioli dymuniadau a theimladau'r unigolyn yn effeithiol</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Y math o eiriolaeth a ddefnyddiwyd yn y metrig uchod</u> • <u>Lle roedd Eiriolwr Proffesiynol Annibynnol (eiriolaeth annibynnol statudol / eiriolwr a oedd yn ofynnol yn ôl y gyfraith) wedi cymryd rhan yn y broses adolygu</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Y math o eiriolaeth sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith a ddefnyddiwyd yn y metrig uchod (Eiriolaeth Broffesiynol Annibynnol dan Ddeddf 2014, ac ati)</u> 	<p><u>Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, Rhan 10 y Cod Ymarfer (Eiriolaeth) yn nodi:</u></p> <p><i>47. Mae'n rhaid i awdurdodau lleol drefnu eiriolwr proffesiynol annibynnol ar gyfer person nad yw'n qallu goresgyn y rhwystr(au) i gymryd rhan yn llawn yn y prosesau asesu, cynllunio gofal a chymorth, adolygu a diogelu heb gael cymorth gan unigolyn priodol, ond nad oes unigolyn priodol ar gael.</i></p> <p><i>48. Mae cyfranogi yn golygu bod unigolion yn qallu mynegi eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau neu fod eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau yn cael eu cynrychioli a'u hystyried; eu bod yn deall eu hawliau a'u hawloqaethau; y broses o wneud penderfyniadau; beth sy'n bwysig iddynt; y canlyniadau llesiant personol y maent am eu sicrhau; y rhwystrau i sicrhau'r canlyniadau hynny, a'r opsiynau a'r dewisiadau sydd ar gael iddynt.</i></p> <p><u>Mae'r ddyletswydd hon yr un mor berthnasol i berson sydd angen cymorth ag yw hi i berson sydd angen gofal a</u></p>

|

		<u>chymorth.</u>
--	--	------------------